

Különösen jellemző a japán gyermekekre — a teszt eredményei mutatják — az erős tárgy felé fordulás, viszont a spekulatív dolgokkal szemben alig mutatnak érdeklődést.

A vizsgálat végső eredményeképpen állapítja meg a szerző, hogy három éves korig a *Bühler* féle tesztek eredményesen alkalmazhatók a japán gyermekeken is.

Makai (Masznyik) Lajos.

VEGYES

Schneller István 90 éves. Ez év augusztus havának 3. napján töltötte be a szegedi, volt kolozsvári egyetem nyugalmazott pedagógia-professzora életének 90. esztendejét.

Az elméleti neveléstudomány első magyar képviselőjét a szegedi egyetem bölcsészeti kara a következő üdvözlő irattal köszöntötte:

Méltóságos Uram!

A szegedi M. kir. Ferencz József-Tudományegyetem Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Kara igaz tisztelettel és büszke örömmel üdvözli Méltóságodat születésének 90. évfordulója alkalmából.

Ez a tisztelettel teljes köszöntés hódolat és meghajlás ama Szellem előtt, amelyet ez az elméleti és gyakorlati pedagógiai munkásságban tevékeny és a nagy személyiség teremtettségében kiteljesedő élet jelentett és jelent Alma Materünk és ezen túl az egész magyar tudományos élet számára.

Jelenti pedig ez a Szellem mindekelőtt az „egyedüli érték”, a szeretet, principiuma alá rendelt felszázados tanítói munkásságot, amelyet mind a főiskolai, mind pedig az egyetemi katedrán a legmélyebbről fakadt, igazi „professzori” elhivatottság szentelt eredményessé és hatásában széleskörűvé; annak a „tisztá éniség” álláspontjára felemelkedett tanítószemélyiségnek hatalmát, amely abból a személyesen átélt meggyőződésből merítette erejét, hogy

„csak az isteni szeretetben megújult erkölcsi élet képes odaadó, feláldozó, kereső és építő munkásságra”.

Mint történeti erő és maradandó hatáforrás jelenti azonban egyúttal a nevelélmélet első magyar alapvetését is: a „személyiség pedagógiká”-ját; azt az idealisztikus filozófiai meggyőződés által teremtetett tudományos pedagógiai rendszer-vázlat, amelynek középponti célfogalmában, a személyiségben, ebben az „etizált és tudatra emelt egyéniség”-ben szintén a szeretet valósul meg mint legfőbb rendszeralkotó elv; azt az individualizmus és kollektívizmus ellentétin győzedelmeskedő nevelélméleti irányt, amely szerint „az egyéniség a szeretet szolgálatában lesz csak igazán isteni cél gondolatot megvalósító személyiséggé”, vagyis akkor, „ha az egésznek nemes rendeltetése... megvalósításában sajátos szervként működik közre”.

Nem tudjuk ennek a pedagógiai világnézetnek hatását felmérni. A közvetlen tanítványok lelkében felébresztett és megtermékenyített pedagógiai erosz és hivatástudat kielemezhetetlenül beleolvadt több tanító-nemzedék nemzetnevelő napi munkájának hatásösszefüggésébe — a kegyetlen magyar sors viszont megfosztott bennünket attól, hogy ez az elméleti elgondolás egy sajátosan felépített iskola formájában is állandóan ható ereje legyen a magyar művelődési életnek.

Egy dolog azonban kétségtelen: a nevelésen való elmélkedésnek az az iránya, amely a kolozsvári egyetemen a „személyiség pedagógiájá”-ban alakult ki és nyert végleges formát, még ma is eleven erővel élő és hatásában állandóan termékeny hagyománya a magyar nevelői gondolkodásnak.

Ennek a nemes kultúrpolitikai és nevelésügyi hagyománynak őrzője és ápolója volt és marad továbbra is Karunk pedagógiai tanszéke, s így büszke örömmel tölt el bennünket az a tudat, hogy hódoló köszöntésünkben tulajdonképpen a jobb magyar jövődőt szolgáló tudományos szellem mélyseges és elszakíthatatlan közössége jut kifejezésre.

A pécsi tankerület iskolafelügyelőinek értekezlete. Pécs, máj. 29. Zavodszky Lővente dr. tanker. kir. főigazgató 2 napos értekezletre hívta össze tankerülete királyi tanfelügyelőit és körzeti iskolafelügyelőit. Az értekezleten nagyfontosságú nevelési kérdések kerültek szóba és ezért résztvett azon a kultuszminiszter képviselője, Kósa Kálmán dr. miniszteri tanácsos is, aki az értekezleten mindvégig jelen volt. Az első nap előadói vitéz Széký Pal pőspöki tanítóképzőintézeti és Masszi Ferenc gyakorlógimnáziumi tanár voltak. Ezt a két előadást végighallgatták a pécsi középiskolai és szakiskolai tanulmányi felügyelők is.

A tanker. kir. főigazgató megnyitója után vitéz Széký Pal értékes előadásában rámutatott arra, hogy az emberiség nyugodt fejlődésének menetét katasztrófák szakítják meg, amelyek gyökeres társadalmi és gazdasági átalakulásokat hoznak. Az új viszonyokhoz alkalmazkodnia kell minden embernek. Erre az alkalmazkodásra a nevelés képesít. A neveléstudomány nem lehet szigorúan megmerevedett rendszer, ha-

nem állandóan változó fogalmak, elvek, ezek megvalósításához szükséges eszközök és eljárási módok rugalmas sorozata. Az iskola feladata korábban az értelem fejlesztése, ismerethalmaz nyújtása; ma az érzelmi és akarati élet művelése, az erkölcsi jellem kialakítása. Az iskolaszervezet régebben tételes rendelkezésekkel szabályozott zárt intézet passzív tanulókkal; ma munkaközösség, aktív és produktív gyermekekkel. Az eljárási mód régebben tömeghatás: ma személyrehatás. Ezek a felfogásbeli változások hozták létre a mai pedagógiai irányzatok közül a személyiség pedagógiáját, a morálpedagógiát, a pedagógiai naturalizmust megvalósítani igyekvő reform- és szabadlevegős iskolákat, az alkotótevékenységre alapozott munkaiskolát és mindezek hatásának eredőjeképpen a kísérlet pedagógiát.

A rendkívül nagy tetszéssel fogadott előadás után Masszi Ferenc mélyenjáró és gondolatokban gazdag előadásában az iskolai nevelés közös vonásait ismertette. A nemzet életének jövőjét kereső szemmel válogatta össze azokat a közös szempontokat, amelyek minden iskolának nevelését irányítják: a vallás-erkölcsös nevelés értékeit, a nemzetismeret jelentőségét, az általános és nemzeti műveltség viszonyát, az iskolai nevelés kultúrát adó és építő munkáját. Rámutatott azután az egyes iskolatípusok öncélúságának helyes értelmezésére, az egyoldalúság elkerülésére és a gyermek felé fordult nevelés gyakorlati következményeire. Az iskolai nevelés munkája azonban csak úgy lehet eredményes, ha azt bizalom kíséri. Ezt a bizalmat sürgette az előadó nemcsak a nevelő munkához, hanem azon értékekhez és emberideálhoz is, amelyet a mai nevelés igaznak és elérhetőnek tart.

A második napon Balázs Ferenc pécsi körzeti iskolafelügyelő beszámolt